

УКРАЇНСЬКІ РОБІТНИЧІ ВІСТІ

UKRAINIAN LABOR NEWS
Cor. Pritchard Ave. and McGregor
Winnipeg, Man., Canada

UKRAINIAN LABOR NEWS

SUBSCRIPTION RATES:
Per year \$4.00
Per half year \$2.00

PIK XII. Ч. 104 (1467). ВІСНОК, 2 ВЕРЕСНЯ 1930. WINNIPEG, MAN. TUESDAY, SEPTEMBER 2, 1930. No. 104 (1467). VOL. XII.

КОЛО ВІННІПЕГУ ВІДКРИТО ПРИЮТ-СИРОТИНЕЦЬ РОБ. ЗАП. Т-ВА

В неділю 31 серпня відбулося відкриття приюту-сиротинця Робітничого Запомогового Товариства в Паркдейл, Ман., 12 миль на північ від Вінніпегу, при чисельній участі українських робітників і фермерів з Вінніпегу, Іст Килдонан, Ст. Боніфес, Бруклендс, Вінніпег Біч, Гонор, Нарол та інших місцевостей. Відкриття відбулося підчас великого пікніку на фермі Р.З.Т.

У смерті своїх родичів також є залишені на вулиці, або попадають до буржуазних інституцій, де виховують з них ворогів робітничої кляси.

ПОВСТАНЦІ КОЛО ПЕШАВАРУ ВІДНОВИЛИ АТАКИ НА БРИТІЙЦІВ

ЛАГОРЕ, Індія, 28 серпня. Концентрація ворожих племен на афганістанських кордоні викликала сьогодні нову загрозу атаків на Бритійські війська.

Плем'я Лашкар, що збирається коло кордону, загрожують атакою завтра, відновивши наскоки на район Пешавару, де в останніх двох тижнях відбулися завзяті бої.

КАЛЬКУТА, Індія, 29 серпня.

Ф. Дж. Ловмен, заступник генерального інспектора поліції, та Е. Годсон, начальник поліції, були сьогодні пострілені й тяжко поранені, коли виходили зі шпиталю Митфорд у Дакка.

ЗАБОРОНЯЮТЬ КОМІТЕТИ КОНГРЕСУ Й АРЕШТУЮТЬ ПРОВІДНИКІВ

НЮ ДЕЛІ, Індія, 28 серпня. З Мадрасу отримано відомість, що та провінція, йдучи за прикладом Делі, проголосила сьогодні працюючий комітет Все-індійського Національного Конгресу незаконним товариством.

Кілька інших провінцій заборонили працюючі комітети конгресу, щоб з більшою силою й брутальністю виступити проти кампанії горожанського непослуху.

Одночасно індійські націоналісти в Делі відповіли на атак британської влади назначенням нового працюючого комітету, а провідники бомбейського руху видали поклик за добровольцями, щоб зібратися в неділю на майдані Еспланаде поміж заборони поліції. Такі зібрання були заборонені.

Китайська Червона армія заняла місто Ліуян

КОМУНІСТИЧНІ ВІЙСЬКА ЗБЛИЖАЮТЬСЯ ДО ЧАНШІ Й ВУЧАНГУ; ВІЙСЬКО НАНКІНСЬКОГО УРЯДУ ПЛАНУЄ ВТІЧИ З ЧАНШІ ПЕРЕД ПРИХОДОМ КОМУНІСТІВ.

(Бездотна депеша Інпрекора.) ПЕРПІН, Китай, 27 серпня. Звідомлення з Ганкова кажуть, що четвертий корпус китайської Червоної армії під командою тов. Чу Те побив урядові війська й заняв місто Ліуян. Червоні війська є тепер близько Чанші.

Американська канонерка "Пенсі", яка поспішила рікою Янцзи на допомогу Чан Кай-Ші в його стараннях відібрати важний порт Вусу, стрінула сильний відпір з боку робітників. Робітники відбили атак без утрати міста.

Тих міст. Вона боїться відплати за страчання тисячів комуністів у Чанші, коли те місто заняла була армія нанкінського уряду.

ШАНГАЙ, Китай, 29 серпня. Китайська буржуазія втікає сьогодні з Чанші й Вучангу, як Червоної армії зближаються до

Тажко чужоземні військові кораблі стоять у порті Ганкова, готові заатакувати комуністів і стати на оборону нанкінського уряду.

65 ЛЮДЕЙ ЗАГІНУЛО ПІДЧАС СТРАШНОЇ СПЕКИ У ВЕЛИКІЙ БРИТАНІЇ

ЛОНДОН, 30 серпня. Чотири дні страшної спеки спричинили смерть 65 осіб у Великій Британії. Великі громивиці в різних частинах країни вчора вечером не зменшили спеки, але ушкодили збіжжя й дороги та затопили домашній скот.

Внаслідок спеки цього дня в Пітерборо спинила працю, а також припинено роботи на фармах в різних округах.

Вчора по полудні в центрі міста було 94 степенів Фаренгейта. О півночі температура в Лондоні вносила 80 степенів. Усі площі, вкриті травою, були заповнені людьми, що не могли спати в своїх помешканнях.

Сильна буря спинила весь бізнес у Ковденбіті й околиці. Електричні лінії були ушкоджені й багато склепів на головній вулиці опинилися під водою.

НА ВУЛИЦЯХ СТОЛИЦІ АРГЕНТИНИ РОСТАШОВАНО ВІЙСЬКО

БУЕНОС АЙРЕС, Аргентина, 30 серпня. Гарнізон в Буенос Айресі був сильно скріплений сьогодні з прибуттям восьмого полку кінноти з Кампо-Майо з повним воєнним лаштунком, що свідчить про рішучу постанову уряду боронити себе перед можливим повстанням.

Особливо багато війська є на площах близько дому президента й капітолю. Військово-сторожу уставлено також коло будинку Кабьєдо, що прилягає до будинку уряду й Банку Де Ля Насьоні.

Нісля ночі, що позначалася стрляниною на вулицях між сторонниками президента Ірігоєна а опозиційними демонстрантами, підчас якої дві особи тяжко поранено, столиця представляє собою сьогодні воєнний вигляд з відділами війська, росташованими в багатьох частинах міста.

Кількох офіцерів армії, близьких приятелів бувшого міністра війни Хусто, були арештовані в четвер по полудні й нікому не дозволено з ними побачитися. Описая їх звільнено з наказом зголоситися до генерала Делепіане, теперішнього міністра війни.

ПЯТНЮЮТЬ МЕКСИКАНСЬКИЙ УРЯД ЗА АРЕШТУВАННЯ КОМУНІСТІВ

МІСТО МЕКСИКО, 29 серпня. Товариство Міжнародна Червона Допомога видало сьогодні заяву, в якій каже, що вівірковий рейд уряду на приміщення Комуністичної Партії й арештування п'яťох комуністів було частиною урядового плану заглушити голос пролетаріату, щоб не перешкодити

президентові Гуверові в його надходячій поїзді до Мексика. Заява далі каже, що мексиканський уряд запровадив американському імперіялізмові. Вона додає, що поміж терористичних метод, застосовуваних проти комуністів, голос пролетаріату дасть себе почувти в день прибуття Гувера до Мексика.

НІМЕЦЬКИЙ МІНІСТЕР ДОМАГАЄТЬСЯ РЕВІЗІЇ КОРДОНІВ З ПОЛЬЩЕЮ

ВАРШАВА, 29 серпня. Кажуть, що новий польський прем'єр Пілсудський планує стати на чолі польської делегації, яка поїде на сесію збору Ліги Націй у Женеві.

В політичних кругах кажуть, що ситуація між Польщею а Німеччиною стала така напружена, що польський уряд мусить заняти "рішуче становище" в Женеві.

5 МАЙНЕРІВ УБИТИХ В ШКОЛІ

БЛЕНТАЙР, Шотландія, 30 серпня. П'ять майнерів було сьогодні убитих і дев'ять покалічених підчас експлозії в місцевій копальні Очіррейт. Один з покалічених є в критичній стані.

ЗНИЖКА ДЛЯ РОБІТНИКІВ У СТАЛЕВІЙ ІНДУСТРІЇ

НЮ ЙОРК, 26-го серпня. Журнал "Ді Айрон Ейдж", орган сталевих магнатів, запроваджує знижку заробітної плати в цілій сталевій індустрії, підтримуючи очевидно кампанію знижки, що її ведуть тепер усі американські підприємці.

ВІВІСИЛИ ПРАПОР РАДЯНСЬКОГО СОЮЗУ НА ВІДКРИТІМ ОСТРОВІ

МОСКВА, 30 серпня. На нововідкритій землі на Ледовитім океані, на північ від Сибірі, вивішено прапор Радянського Союзу. Землю відкрила експедиція на ледоколі "Север". Експедиція буде діяти на острові, на якому залишаться чотири чоловіки через зиму з опалом і засобами на три роки. Острів названо Сергій Канінов у честь голови радянської експедиції, що його відкрила.

ПІЛСУДСЬКИЙ ЗНОВУ НАКИДАЄТЬСЯ НА ПОЛЬСЬКИЙ СОЙМ

ВАРШАВА, 27 серпня. За ініціативи програми праці нового польського уряду на чолі з Пілсудським, "Газета Польська" вмістила інтерв'ю з прем'єром Пілсудським, в якому він знову накидається на сойм і на окремі групи послів. Висловив Пілсудського на адресу сойму й пілсів такі "непарламентарні", що не всіх їх можна вмістити в польській пресі. Пілсудський домагається зміни конституції, яка на його думку не відповідає інтересам польської держави.

ВЕЗУТЬ ТІЛА АНДРЕЕ Й ТОВ., ЩО ЗАГІНУЛИ 33 РОКИ ТОМУ

ОСЛЬО, Норвегія, 29 серпня. Скандинавські радіо-станції вислали депеші, в яких закликають поспішити з поворотом домів малий корабель "Брат-ваг", що везе тіла Соломона Августа Андрее та його товаришів, знайдених у підбігу того, як вони там загинули.

В 1897 році шведський дослідник Андрее вилетів бальонем зі Шпіцбергену, щоб дістатися до північного бігуна. З ним летіли ще два шведи, професор Стрінберг і Франкель. Від дня їх виправи світ нічого не знав, що з ними ставалося. Довгі пошування різних спеціальних експедицій не могли натрапити на сліди Андрее.

Що сталося з Андрее та його товаришами, залишилося таємницею повних 33 роки. Нарешті 6 серпня ц. р. норвезька наукова експедиція знайшла тіла Андрее та його товаришів на Білім острові, що є найдаліше висунений на північ.

З огляду на небезпеку нагих бур в Арктиці, які можуть спричинити розбиття корабля й утрату історії полярної партії, як її записав у своїх щоденнику Андрее, норвезький шведський уряди рішуче прищипили поворот д-ра Гунарна Горна, який знайшов тіла загинулих членів експедиції.

ВЕЛИКЕ ХАБАРНИЦТВО В МІСТІ НЮ ЙОРКУ; СУДДІ КУПУЮТЬ СВОЇ ПОСАДИ

НЮ ЙОРК. Тут виходить наверх щораз більше відомостей про хабарництво, яке розпалося в адміністрації міста й захопило навіть судівництво. В справі бувшого поліційного судді Івола знають, що його жінка дала комішнєриві Гілі 10,000 доларів за назначення Івола суддюю.

Справа ця була замотана настільки, що в дійсності хабар мав вносити 12,000 доларів. Телер викрилі тайну щодо дальших 2,000 доларів. Ото Джейкоб Кеш зізнав, що то він дав Гілі 2,000 доларів у готівці. Кеш далі каже, що він звертав увагу мейорові Вокеру на скандали з хабарами, але мейор мовчав.

UKRAINIAN LABOR NEWS

PRINTED AND PUBLISHED WEEKLY BY THE WORKERS AND FARMERS PUBLISHING ASSOCIATION, LIMITED, A JOINT STOCK COMPANY, INCORPORATED UNDER THE LAWS OF MANITOBA, AT ITS HEAD OFFICE AND PLACE OF BUSINESS, AT THE CORNER OF PRITCHARD AVENUE AND MCGREGOR STREET, IN THE CITY OF WINNIPEG, MANITOBA.

Subscription per year \$4.00

Telephone: 51 465

УКРАЇНСЬКІ РОБІТНИЧІ ВІСТІ

газета для робочого люду — виходить три рази на тиждень: у вівторок, четвер і суботу.

Видав. Робітничо-Фармерське Видавниче Товариство, закорпоророване в Манітобі. Редакція, адміністрація і друкарня містяться в Українським Робітничим Дому, на розі вулиць Пritchard і McGregor, у Вінніпегу, Ман.

Передплата на рік \$4.00

Адреса:

UKRAINIAN LABOR NEWS

Cor. Pritchard Ave. and McGregor St., Winnipeg, Man., Canada.

Редакція за оголошення не відповідає.

СТРІЛЬЦІ УКРАЇНСЬКОЇ ГАЛИЦЬКОЇ АРМІЇ -- ДАЙТЕ ВІДПОВІДЬ!

На землях Західної України, уярмленій фашистською Польщею, йдуть нещадні класові бої. Білопольський уряд Пилсудського в тісному співробітництві з УНДО-радикалами пустив усі свої чорні сили на втілення в робітничо-селянській крові визвольного руху українських трудящих мас. Польська поліція допомогла УНДО-радикалам загартувати у свої руки усі українські народні товариства й інституції, за спиною найбідніших штиків і машинових крісів польської оборони й відкритої поліції українська дрібна буржуазія на землях Західної України править сьогодні Провіткою, Рідною Школою, Сільським Господарем, кооперативами, Центросоюзом і Земельним банком. При допомозі тієї самої фашистської поліції палочники УНДО-радикалів розбивають голови українським робітничо-селянським делегатам на з'їздах Провіт, Рідної Школи, Товариства Маркіяна Шашкевича, видають передових робітників і селян на катування польської оборони, заперторюючи їх на довгі-довгі роки в тюрми Пилсудського. Ось такі чорні дії продажливих УНДО-радикалів тривають вже повних 12 років, ще від часу 1918 року, коли то вони віддали всі землі Західної України на вилас польській шляхті й румунським боярам.

До якого степеня дихають УНДО-радикальні лоджерні пани-нещадники до визвольного руху українських трудящих мас на землях Західної України найкраще свідчить бандитський виступ фашистів-офіцерів старшинського корпусу вивільненої Української Галицької Армії. У дефензивному УНДО-вському часопису "Новий Час" панічки, з того старшинського корпусу УГА на чолі з їхнім ватажком Палевим помістили чорносотенний комунікат, звернений проти найкращих бойців визвольного робітничо-селянського руху на Західній Україні. Зміст того комунікату подано в "Новому Часі" з дня 28 липня ц. р. є такий:

"Комунікат. В тижневнику "Сила" появилася стаття, яка в нікчемній спосіб оспарювала добру славу Української Галицької Армії, а зокрема її старшинського Корпусу. Було би ніше гідності українського старшини реагувати чинно на поступовання типів (між ними й бувших старшин УГА), які суржються біля "Сили" — репінські оладувані ворогами української нації на те, щоб при її допомозі оплюгавити українську національну ідею. Ширші сходили "Молодої Громади", що відбулися дня 23 липня 1930 р. постановили:

На Романа Скависького, Петра Козлянка, Осипа Букшваного й Милошу Залізняка як тих, що працюють в редакції "Сила", наложити громадський бойкот. Візвати всі українські Товариства, Організації й Інституції, щоб в гаданих людей висилувати з поміж своїх членів. Видати Молодої України".

Є питання: що штовхнуло отих УНДО-радикальних панічок старшинського корпусу УГА з чорносотенної Молодої Громади на такий негідний виступ проти працівників українського селянського часопису "Сила" на Західній Україні? На те питання подає відповідь самий УНДО-фашистський вожака Палів, посол союму Пилсудського. У тому самому "Новому Часі" з дня 28 липня посода Палів наводить уривок зі статті, що був друкований недавно в робітничо-селянському часопису "Сила". Зміст уривку зі статті "Сила" звучить:

"Куди Галицька Армія переходила Збруч, вона була обдурта, голодна і без набоїв. Але не ціла армія. Офіцери й в'язалі команда не була ні голодна, ні обдурта. І зовсім вірний. Не було набоїв, не було одягу. Але до дві місяці була бориславська нафта, продавалася. Врешті гроші за ту нафту "кудись" поділися. Сьогодні ми почете, що ось закладають такі то і такі українські фабрики, банкі, стільки то українців будують нові величаві дома. Знайте, що більшість тих "національних подвигів" це бориславська нафта — та ще й кров наших селян і робітників, що із чотирма набоями в руках боролася і вмирає. Сьогодні українські то радикальні їх кати ставлять їм пам'ятники. Мертві не можуть боронитися, але живі не сміють забути".

Ось цей уривок з робітничо-селянського часопису "Сила", що так до живого порушив чорносотенну Молоду Громаду. Ось за що кличуть УНДО-радикальні панічки до погромницького бойкоту найдатніших працівників "Сили". Та найцікавіше те, що самий Палів в нічому не спростує отих оскаржень "Сили", ні його погромницька Молода Громада у своему "комунікаті теж не заперече, що такого не було між старшинським корпусом. Вони й не можуть спростувати тієї правди, що її подали стрільці в часопису "Сила" про старшинський корпус УГА. Бо ж того оскарження, що за бориславську нафту усіх корупціоністів будують собі палати, закладають фабрики, купують нафтові терени. Цього ні Палів, ні панічки Молодої Громади не всні опрокидують.

Однак оскарження, вивинуті в часопису "Сила" проти старшинського корпусу УГА, стрільці тієї армії, що покомот гетелювали своїм молодечим тілом й червоною кровю зливали загоми Західної України, підтримають. А щоб УНДО-радикальні панічки з того старшинського корпусу УГА, що заховалясь сьогодні за погромницьку Молоду Громаду, не сумнівалися в тому, що їхні чорні дії з часів визвольних боїв пам'ятають стрільці УГА ще добре, ми кличемо всіх стрільців Української Галицької Армії й учасників визвольних боїв Західної України, щоб надсилали до редакції "Укр. Роб. Вістей" усі свої спостереження й помічання щодо старшинського корпусу УГА. Стрільці, пишіть про те, що робили члени старшин-

ського корпусу в той час, як ви кровилися на фронті — пишіть, як вони поведилися з рядовими стрільцями й трудящими населення — пишіть, як вони саботажували визвольні бої на землях Західної України. Стрільці, дайте самі відповідь своїм свідченнями чорносотенній УНДО-радикальній зграї.

ОБ'ЄДНАНИЙ ПРОЛЕТАРИЯТ ПРОТИ ОБ'ЄДНАНОГО ІМПЕРІАЛІЗМУ.

З далекого Китаю приходять вістки, до яких пильно прислухуються увесь світ. Особливо трудящим усього світу вістки ці дуже близькі. Там біля міста Чанша розгортається одна з кривавих дій в боротьбі пролетаріату за класову перемогу — одна з чергових спроб колоніальних країн визволитися з оков чужоземного імперіалізму.

Для зрозуміння справи поспіємо нашим читачам, що в південній Китаї вже від року існує китайська Радянська Республіка. Робітничі і бідне селянство боєм прогнало своїх чужих капіталістів, організувало свою владу Рад і свою Червону армію. Всі спроби китайської генеральщини і поміщицьчини повалити Китайську Радянську Республіку досі не вдалися, навпаки, китайські червоні загони на прохання міжнародної пролетаріату зійшли на допомогу до його середньої полоси, де й лежить власне промислове місто Чанша.

На вістку про близькість робітничо-селянської армії відносно в Чанша підняла збройне повстання і при допомозі закликаній Червоної армії зняла це важке місто, а також столицю провінції Кінгсі, місто Нанчанг.

Така фактична основа вісток, які надходять тепер з Китаю.

Але в зв'язку з тим маємо інші, такби мовити, додаткові вістки. Запродана капіталові та імперіалістам преса зашипила сичанським гадюкою, побірюючи жахливий сплетні — небували брешні про Радянський Китай. Мовляв, червона китайська армія, зійшли місто Чаншу улаштувала кривавий погром: вилізли міст застелені як соломомі трупами буржуїв, кров їхня гравила ріками, крім пошти і одного шпиталю всі дома то розвалені, то попалені — словом страшно руна. Тай мовляв — і чужинцям пошало, хто завчасу не втік. А кінець тих усіх

вісток є один: заклик до імперіалістів, прислати кораблі і військо і здришити "китайських варварів", бо буржуазний китайський уряд в Нанкіну не годен їм дати ради. Найбільші капіталістичний хижак світу, Заучені Держави Північної Америки першими відгукнулися на зазив капіталістів і післяла вже воєнні кораблі захищати свої "інтереси" на китайській території. Цивуть англійські, пливуть французькі і може ще які воєнні судна, вицільши дула своїх гармат проти китайських робітників і селян.

На цьому прикладі трудящі усього світу бачать ясно як на долоні, яка є солідарність, єдність між усіми капіталістами, коли йде про боротьбу проти класового ворога — пролетаріату, все одно, де він не був і не жив, чи у себе в дома, чи аж в далекому Китаю. Усі купці, усі банкири, усі промисловці, чорний і П Інтернаціонал під вигук запроданої собі преси зараз беруться дружно до спільного наступу сьогодні на Китай, а завтра возьмуться на менші масштаби бачимо те саме на західно українських землях, де проти робітничо-селянського руху згідно з одним фронтом ідуть польські і українські фашисти та ударним порядком допомагають польській поліції висліджувати найактивніші одиниці з поміж пролетаріату.

Чи не насувається сама собою думка, що капіталістичній єдності робітничо-селянська класа протиставити мусить залізну пролетарську єдність, а на капіталістичний напад пролетаріату усього світу мусить відповідати твердо й негнано мідним протинападом?

Пам'ятаймо слова Івана Франка, звернені якраз до українських трудящих людей: "доки будете дружно держатися кулі, незалежно стоїти всі за одного й оден за всіх, то ніяка ворожа сила не побідить вас!"

МАСОВИЙ СТРАЙКОВИЙ РУХ У ФРАНЦІЇ.

Боротьба французького робітництва проти "закону про соціальне забезпечення", що його компартія Франції душно визначила, як "фінансове та політичне шахрайство великого масштабу", спочатку минулого місяця безперервно шириться дедалі більше й набуває характеру мовного масового руху. Цей рух спрямований водночас проти підприємців, щоб добитися в них збільшення зарплатні, проти держави, що хоче за всяку ціну провести свій закон про поне-тркували передавання до адміністрації підприємств заяв протестом проти будького зменшення зарплатні.

Після 1 липня виступи робітників проти закону відбулися переважно у вигляді загальних зборів робітництва кожного підприємства, де обирали делегації, що подавали підприємцям вимоги робітників. Крім сунування закону та на різні правні проблеми, тоді як робітники вимагали показати їм конкретні форми боротьби проти нового закону про забезпечення їхнім коштом. Маса промислових робітників швидко зрозуміла справжнє значіння закону й стала до боротьби

раніше, ніж багато дехто з функціонерів (відповідальні робітники) навіть революційних профспілок.

Ще перед тим, як новий закон набрав чинності, тобто ще до 1 липня, робітництво почало застосовувати багато різних форм опору. Цілі підприємства або цехи колективно відмовлялися підписати заяви про згоду платити внески на соціальне забезпечення, подекуди прилюдно спалювали такі заяви, або вдалися до масового відсилення заяв назад до міністерства праці. Найбільше правдікували передавання до адміністрації підприємств заяв протестом проти будького зменшення зарплатні.

Після 1 липня виступи робітників проти закону відбулися переважно у вигляді загальних зборів робітництва кожного підприємства, де обирали делегації, що подавали підприємцям вимоги робітників. Крім сунування закону та на різні правні проблеми, тоді як робітники вимагали показати їм конкретні форми боротьби проти нового закону про забезпечення їхнім коштом. Маса промислових робітників швидко зрозуміла справжнє значіння закону й стала до боротьби

брали участь понад 160,000 робітників.

Цього разу веде перед у боротьбі Північний промисловий район. Цей район, де робітництво найбільше висизують, є також фортеця реформістів. Отож той факт, що робітництво саме цього району стало до боротьби, знову доводить, що партія пощастило після довгої роботи прорвати фронт реформістів та послабити вплив профбюрократів і соціал-фашистів, що доти був там всемогутній. Саме члени реформістської профспілки преші розпочали боротьбу в Лілі.

В Північному районі скрізь утворюється єдиний фронт між робітниками-комуністами, соціалістами, чинами "християнських" профспілок та неорганізованими.

Чимраз більше поширення боротьби, звісно, надзвичайно турбує підприємців, уряд та реформістських ватажків. Вони дедалі частіше вдаються до різних маневрів, щоб зрівнати страйковий рух. Державна влада виріжає на підприємства підсилені загони мобіль (жандармів). Багато підприємців уже навіть кажуть, що вони готові трохи збільшити зарплатню й тимчасом взяти на себе ті внески, що їх мають платити робітники.

Генеральна конференція праці (об'єднання реформістських профспілок) докладає всіх сил, щоб затухавати характер теперішньої боротьби. Вона раз-у-раз заявляє, що теперішній рух "скерований не проти зарплатні, а проти недостатньої зарплатні". Функціонери реформістських профспілок виступають, як активні страйколомі. Опортуністи з профспі-

кової опозиції та ренегати відверто пристають до єдиного фронту всіх тих, хто хоче врятувати шахрайський закон. Вони говорять про "майбутнє поліщення" цього закону, про те, що закон "все ж дає робітникам певні вигоди", тобто вони закликають ухвалити закон. Один з їхніх ватажків, секретар спілки портвових робітників Фіглер, придушив до тисяч портвовиків до боротьби тим, що без ніякого готування оголосив "загальний страйк", який зараз же провадился.

Загалом робітництво стало до боротьби під гаслом компартії та унітарних профспілок: "За збільшення зарплатні, проти будького відрахування від платні". Тепер компартія та унітарні спілки мають ще більше підійти до мас та ще більше з'ясувати їм політичний характер їхньої боротьби, щоб не було, знову таких випадків, коли деякі робітники задволяли так, що їм трохи збільшують платню, і вже готові були ухвалити шахрайський закон.

Масовий рух, що шириться тепер у Франції й найближчими днями ще більше ширитиметься, в усьому разі є подія якнайбільшої ваги. Він яскраво свідчить про загальне прагнення робітничих мас боротися навіть там, де опортуністи та хвостисти заперечують, що мовляв, "нічого не вдієш". Цей рух виявляє величезні можливості в справі творення єдиного фронту. Він послаблює вплив соціал-фашистів на реформістів і сприяє розгортанню справжньої, революційної класової боротьби.

А. Сімон.

СКАЗАТИ ГОЛОСНО?

Народ... Нація... Україна понад усе — кричать, викрикують нам по всіх усяодах наші, українські фашисти.

Що ж таке, до біса, оцей народ, оця нація?

По нашому, це буде так:

Український народ на західно-українських землях це кілька мільйонів малоземельних і безземельних селян та робітників; це кільканадцять тисяч попов та куркулів, це кілька тисяч українських поміщиків та полупанків.

Оце є українська нація в загальному. Так по нашому.

А по панському, по ундівсько-петлюрівському це буде так:

"Український народ, це є кілька тисяч українських поміщиків, панів та полупанків, український народ, це є кілька тисяч українських попов та куркулів і — український народ, це ще кілька мільйонів отой голодї, черні".

Отже нація по панському.

Так думають і всі "самостійники".

Так оці всі національні "двигуни", "цілости" й "витвори" фашистські...

Так!

А тепер слухай "голого" й "черне", себто, ви українські селяне й робітники!

Хочуть пани українські влади державної — "самостійної України" хочуть.

Вимонують її у Варшаві, виклакують у Парижі й Лондоні — обіцюють і шкіру вашу проти за уряди та платні міністерські...

— Зробіть нам — просять — Україну, поміжіть нам відібрати владу з рук українського робітника і селянина за Збручом — бігме, не гірше Муссолініного будемо гнобити трудящих!

Отак "самостійники".

І що було б, якби, наприклад, у нас було б українське робітництво? Відповідаємо:

А, були б синьо-жовті прапори на всіх турмах і урядах по-

даткових... Були б українські шандари на всіх станицях. Були б і теперішні пани з УНДО-УХО міністрами й суддями по урядах.

І це що було б?

Панський бук для вас — української "голоті" й "черні".

Бук "свій", національний, синьо-жовтий, український.

А смак оцього бука один, який б то не був він національності.

І як що не вірите — спитайте в іншої "голоті".

**

Інтерес нації всім один — кажуть наші пани й полупанки — Україна понад усе!

Яка це буде Україна — дурниця, яка в ній влада — дурниця, хто був би при оцій владі — також дурниця!

Головне: Україна синьо-жовта — кажуть нам.

Із цього таке, наприклад, виходить.

Причепитися до тебе, чоловіче, паняга який-небудь бездомний і!

— Будуємо лише хату, хлопце!...

— Я тобі, мовляв, пораджу таке, а ти, от, збудуй її своїм коштом, а там уже покажеться, хто буде мешкати в ній.

Чистісінько так і тут вам українські пани кажуть.

Кажуть так українські пани, кажуть так і українські попи, кажуть так і українські полупанки.

Кажуть... Кричать... Бісяться, якщо ми не хочемо слухати їх.

Отже, що їм на таке відповідати? Що?

Думаю, що відповідь у нас може бути вже тільки одна-єдина: — Знаєте що, пани українські? — В нас іще є тільки один з вами спільний "інтерес"...

Фіни, як одна у всіх дума наша: — І соціалістична його частина: бук, і "поетична" його частина.

...Сказати голосно? Емпи.

ПЕРЕМОЖНА ПЯТИЛІТКА.

Німецький інженер про радянське будівництво.

Недавно мав німецький інженер Карл Мюллер у Москві доклад про свої враження від радянського будівництва.

"Кілька тижнів тому, — сказав К. Мюллер, — я доповідав про Турксиб у Шарлоттенбурзі перед аудиторією, яка складалась із студентів, доцентів і інженерів. Там демонстрували фільму "Турксиб". Після перегляду фільму всі аудиторії висловили велике бажання обізнатися з вищими величезними досягненнями Радянського Союзу.

Тоді, як Турксиб розбудив від віковичного сну культуру в забутих степах казакських — наука, скажімо, в Сагарі служить на користь грабників, куд нові кайдани для пригноблення мас, загрожує новою навалюю колонізаторів та війною.

Пятилітка переможе, — говорить Мюллер, — бо кожний робітник радянської країни цього прагне. Червоні армія, це перша — класова армія, кожний солдат якої знає, за що він бореться". Я хочу за аразком цього гасла сказати таке: — Пятилітка — перший господарний план, в якому кожний знає, для чого він працює."

Місто, де немає безробіття.

Німецька буржуазна газета "Франкфуртер Цайтунг" містить статтю "Місто без безробітних", в якій малоє величезне будівництво в Москві й в інших містах Радянського Союзу за пятилітнім планом, відзначає недостатку безробітних та, розповідаючи про Олімпіаду мистецтв, розвиток спортив в СРСР й т. ін., стверджує велику життєрадісність радянських робітничих мас.

Наприкінці кореспондент відзначає, що навіть чужоземні фахівці в Радянському Союзі не сумніваються "у сталості та шпораз більшому розвитку більшовицької системи".

Яскрава бурхливість радянського будівництва.

В Жерліні відбулася доповідь німецького публіциста Грабовського про пятилітній план і загальне становище СР СР. Грабовський дав яскраву картину того великого історичного розвитку, що відбувається тепер у Радянському Союзі. Доповідач висловив думку, що Радянський Союз виконає не тільки цю пятилітку, але й наступну. Це приведе до великого піднесення Радянського Союзу. Накінці, Грабовський протиставив "яскраву бурхливість радянського будівництва західно-європейському капіталізму, що конає".

ПРИЗД АМЕРИКАНСЬКИХ ЕКОНОМІСТІВ.

До Харкова приїхала делегація американських економістів. У складі делегації найвідоміші американські вчені: професор Генрі Р. Сігер, декан факультету економіки колумбійського університету, професор Льюїс Аббот, декан колародського університету, професор Джон Кларк, професор Джон Грей й ін. Всього 28 осіб. На чолі делегації стоїть професор Генрі Р. Сігер.

Делегація має докладно ознайомитися з п'ятиріччю.

Індустріально-технічна секція товариства культур'язку з закордоном організує в Держплані для делегатів спеціальну доповідь про виконання п'ятиріччя за чотири роки.

Делегація на вокзалі зустрічали представники індустріальної секції культур'язку з закордоном і ін.

Капіталізм робить з часописів капіталістичний підприємства, знаряддя наживи для багатіччя і знаряддя одурювання працюючих.

"ПЕРЕМОГА" -- ПЕРЕМОГЛА.

Нарис з життя й праці артілі (колективного господарства) на Радянській Україні.

Вже декілька днів артілі "Перемога", на Роменщині, косять жито. Скільки по полю стоять жатки, але людей ніде не видно. Саме перерва на обід. Велика кімната, де містяться ідалія, руде як вулик з бджолами. Сто сорок п'ять чоловіків обідають разом. Гомін, сміх.

— Так мені можна й запрягати, бо я вже пообідав? — звертається у солов'яному бриді селянин до старшого бригадира.

— А хіба ви не знаєте, що після обіду дві години відпочинку?

— Оце ще краще! — задоволено відповідає артільник.

В колишньому панському саду під липами стоїть довгий стіл, де розкладено книжки, газети, журнали. Тут влаштовано лесинський куточок.

— Пошта прийшла! Хто хоче почути новини — в садок! — гукають біля ідалії.

Артільники групами розходяться. Хто йде почитати, або послухати, хто в холодок — відпочивати. Через деякий час залишаються лише бригадири та голова ради, щоб обміркувати, куди їхати жати після обіду, які коні запрягати тощо.

В садку біля столу кілька десятків артільників уважно слухають голосне читання газет. Найбільше цікавляться, як проходять жнива по інших колгоспах.

В другому кінці саду — дитячий майданчик і ясла.

— Матері надзвичайно задоволено яслами — розповідає вихователька. — У 8-й годині ранку забираємо дітей на майданчик, а в 7-й годині вечора за ними приходять матері. За ці 11 годин чотири рази годуємо дітей, тут же на свіжому повітрі. Даємо їм молоко, каву, білий хліб.

А хто утримує дітей?

— До п'яти років всі діти на утриманні артілі цілком. А за старших дещо відраховують родичі з свого заробітку.

В яслах ще виховуються дві групи дітей: "грудники" й "се-редняки" (себто діти від року до трьох). Просторі кімнати, чисто прибрані. Вікна позашувані, щоб сонце не пекло. Мухи ніде не побачити. Для кожної дитини — окреме ліжко. До малих дітей підчас обідньої перерви поприходили матері.

— За оці два роки, як влаштували ясла, я аж поздоровішала, — розповідає одна жінка, що прийшла до дитини. — У мене їх аж четверо. Як би не

ясла, то тільки й діла, що нячитися з ними, а тепер я йду спокійно працювати, бо знаю, що дитина й нагодована, й умита, і догляд за нею є.

— Так, так, товаришу, — розповідає старий артільник, — цей рік наші справи йдуть добре, а як би ви побачили, як ми бідували в минулому році... Тут, де зараз стоять будівлі, було чисте поле. З колишнього панського майна в садку залишилися тільки хлів, клуня та маленький будиночок. Прийшло нас сюди 15 бідняків, більше з Гриньового хутора. Привели з собою 6 поганьких коней, 5 корів та 3 свиней. Оце й усе майно. До самої зими спали в соломі, бо в хаті й дитвору не вміщалося. В минулому році ніхто ніякої плати за роботу в артілі не одержував — все вложили в отой будинок, де тепер живемо. Тільки тоді вільніше стає дихати.

Та й без балачок видно, що артілі попрацювала не мало. Замість 6 коней і 5 корівчин, в цьому році в новобудованій артільній стайні стоїть 41 штук добрих коней, переважно маток, 36 корів гарної породи. В артілі є 150 штук породистих свиней, є 3 інкубатори, що кожних 3 тижні дають 1,000 курчат.

На подвір'ї розташовано сільсько-господарський реманент. Сім штук сіялок, дві косарки, двоє кінних грабелів, два двигуни до молотарок, плуги, культиватори, борони та інший дрібний реманент. В полі на чорному парі працює власний трактор, до якого є все причіпне приладдя, працюють 6 новеньких жаток. Похвалитися є чим!

— А в цьому році як розраховується за роботу? — питаю артільників.

— Живемо в артільній хаті, харчуємось разом. Працюємо за розрядом — всього п'ять розрядів. Робітничі першо-го розряду виплачуємо карбованців за день, а п'ятого — два карбованці. Розраховуємось кожного місяця, але виплачується відразу тільки половину, а другу одержимо восени.

Зараз кімната будується цементовий свинарник, розпочали будинок для машин, треба щось зробити і для птиці.

Є в артілі своя кузня, теслярня, черепичний завод, цегельня. Майже все в артілі будується власними силами, з власного матеріалу.

Там, де колись біднота тнула спину, працюючи на пана та глита, зараз росте велике со-ди працюють не на дармоїдів, а на цілістичне господарство. Лю-

Цілий капіталістичний світ охопила велика економічна криза. Фабрики стоять, а робітники і робітничі приміряють з голоду. — Рис. З. Толкачов.

а на себе. Перерва на обід скінчилася. Бригадири запрягають коней у жатки. Сходяться артільники, кожний знає своє місце.

— Ну, сірі, — лагідно обми-рається до коней бригадир, — до обіду викосили 2 гектари, треба й після обіду не підкачати...

— А як ви розподіляєте робо-чучу силу?

— Всі артільники, що працюють на квосичі розбиті на бригади. Кожна бригада скла-ла договір на соціалістичне змагання з іншими бригадами, а всією роботою керує заступ-ник голови ради артілі. Голо-ва та заступник — робітники з Донбасу. Вони працюють нарівні зі всіма членами артілі.

Командування з боку правління артілі у нас нема, — каже літній селянин. — Олде-ки заступник голови біля жатки сповні вивік і разом керує

всією роботою. А другий член правління працює на будівни-цтві — він теж разом і керів-ник і робітник.

З днями артілі впроаєть-ся своєчасно, і зараз же при-ступає до молотьби. Через кілька днів потягнуться до асинувків довгі червої валки з хлібом. Настрій у артільців бадьорий. Урожай добрий.

Тяжкі дні для артілі минули. Тепер вона вже "вбилася в ко-лодочки". Околицине населен-ня наочно бачить вигоди від колективного господарювання й очолює іде до колгоспу. В минулому році в артілі було 15 чоловік, зараз є 30. Артіль-ва та заступник — робітники з Донбасу. Вони працюють нарівні зі всіма членами артілі.

Командування з боку правління артілі у нас нема, — каже літній селянин. — Олде-ки заступник голови біля жатки сповні вивік і разом керує

ли, приюті, ріжні товариства гуманітарні й інше. А це крім оного можна б дати з оцих грошей кожному містові по 10 мільйонів доларів на вибуду-вання кришталевих палаців на-уки і шпиталів та поправлення міських вулиць і парків. З ре-шту цієї суми, остаються ще величезні мільйони, що мож-на б жұжити їх, наприклад, на цілі культурні, економічні, освітні тощо, або, щоб краще

зрозуміти за оцю "решту" можна б купити цілу Францію. Отакі гроші коштувала імпе-риалістична кровожадна іграш-ка 1914 до 1918 р. Треба зна-ти, що гроші ті платив не хто інший, тільки робітник-проле-тар та трудящий фермер своєю працею, потом і податками. Платив він їх по всіх капіталі-стичних країнах собі ж на жах-ливу смерть, кааіцтво, на ще гірші нужди і злидні теперішні.

УНДІВЦІ АГІТУЮТЬ ЗА УКРАЇНСЬКИМИ ЛЕГІОНАМИ.

Дня 7 липня 1930 р. приїхав до села Волоща, повіт Самбір, якийсь товстий ундівець та агітував за творення легіонів проти більшовиків. Черевань зібрав собі з десяток куркулів та пописавих лизунів та струнгув до цього "народу" — реферат. В рефераті згадав про загаль-ну господарську кризу, порадив не вбиратися "по-панськи", хо-дити в старій світлі та в старо-му взутті, звалити вину за кризу на... більшовиків та розпочав підбурювати зібраних проти Радянської України й цілого Радянського Союзу. Товстий ундівець сказав, що під цю пош-ру переживаємо часи 1914-го року та що "обов'язком" захід-но-українського селянства є створити легіони, які разом із польськими панами мали б іти "визволяти" братів-закордо-вців від радянської влади, себ-то від тої влади і того ладу, я-кий широкі селянські й робіт-ничі маси українців виборили собі в кривавих, зав'язаних боях і в якому нема ні економічного, ні національного гніту.

УНДО хоче відібрати нашим братам за Збруччю землю, яку вони виборили собі в тяжких змаганнях, й передати ту зем-лю для польських і україн-ських дідичів. Вони хочуть, щоб західно-український бід-няк йшов на гарматне мясо, щоб ніс руйну, щоб палив і ни-щив таких же працюючих, як він самий. Вони хочуть, щоб трудящі своїми працюючими руками відібрали курацьким радянським робітникам фабри-ки й заводи та передали їх а руки французьких, бельгій-ських, польських і всяких ін-ших панів, які лайдаються усе своє життя.

Ось до чого йдуть капіталі-сти всього світу, ось до чого прямує буржуазне УНДО, ра-дикали й інші пансько-попів-ські зграї. Але даремно — за-хідно-українські робітники й селяни не лиш не підуть похо-дом на Радянську Україну, але, навпаки, все зроблять, щоб її оборонити перед затиїми воро-гіи.

УГОДА ПРО ПОШИРЕННЯ ТОРГОВЛІ МІЖ РАДЯНСЬКИМ СОЮЗОМ А ІТАЛІЄЮ

2 серпня ц. р. підписано угоду між СРСР та Італією про поширення господарчих сто-сунків та про надання креди-тів за радянськими замовлен-нями. Ця угода дає можливість збільшити радянські замовле-ння в Італії вдвоє проти попе-реднього року. Італійський у-ряд гарантує кредит за радян-ськими замовленнями розмі-ром 75 відсотків вартості кож-ного замовлення.

Угоду від імени СРСР підпи-сав заступник народного ко-місаря торгівлі тов. Любимов, а від імени Італії — міністер корпорації Ботаті й міністер фінансів Москони.

Італійська преса про угоду.

Ранішні газети вмістили не-давно офіційне повідомлення про підписання на днях двох р

СРСР і Італією. Орган великої індустрії "Месаджеро" заявляє: "Підписання договору треба прийняти з великою радістю то-му, що він дійсно спрямований до активізації і поширення то-варообороти між нашою кра-їною й Радянським Союзом.

"З усіх західних країн, — пи-ше далі газета, — Італія перша признала велике значіння Ра-дянської економіки. Радян-ський ринок може запропону-вати італійському пошиту по-трібну для нашої промислово-ї сировини. В той же час СРСР є значний ринок для збу-ту продукції нашої промисло-вості. Басейн Чорного моря й далі є найбагатіше джерело нафти, вугілля та інших міне-ральних скарбів, що їх Італія ніколи не одержує з більш віддале-них ринків і за більш ціни.

КИЇВ ПРИВАБЛЮЄ ТУРИСТІВ.

Київ дедалі стає великим екскурсійним центром союзо-ного значіння. Зацікавлені ріж-них туристів Києвом та інтерес до цього міста дедалі зростає. Це стверджує хоча б той факт, що замість 30,000 туристів, що торік одвідали Київ, цього літа Київ уже одвідало понад 100 тисяч екскурсантів.

Порівнюючи з минулим ро-ком, набагато змінився соціаль-ний склад тих груп і масовок, що відвідали Київ. Дедалі Київ все більше одвідують ве-ликі робітничі масовки найбіль-ших міст і робітничих заводів Союзу. Досить нагадати, що протягом останніх місяців Київ одвідала робітнича масовка, Сормовського заводу, Харків-ського заводу "Серп і Молот", масовка білоруських робітні-ків. Окремими групами цього літа одвідали Київ також робіт-нички-туристи з Уралу, Сибіру та Вірменії.

Цих екскурсантів вабить до себе Київ, як культурна столи-ця України, як центр національ-но-культурного будівництва, як недавнє середовище героїчної боротьби українських робітні-ків з українською буржуазією, петлюрівщиною, гетьманщиною тощо. Всі робітничі екскур-санти, прибувши до Києва, ба-жають обізнатися з роботою ВУАН, одвідати кіно-фабрику (яку одвідали цього літа по-над 15,000 осіб), Лаврський за-повідник, тощо.

Цього літа також спостері-гається несподіваний масовий приплив шкільних груп. Цей приплив школярів-екскурсан-тів остільки великий, що міс-цеві трудшколи це раз обер-талися на бази ночівлі для школярів. Були також випад-ки, коли школярі ночували про-сто в парку.

Одночасно збільшився інте-рес самих київських робітників до туризму. З Києва, крім першотравневої масовки 600 робітників до Ленінграду та недавньої подорожі 200 премі-юваних ударників до Дні-прєдстану, були також масов-ки до радгоспу "Гігант" (в 40 осіб), масовки до Кавказу і Криму (400 осіб), до Москви й Ленінграду (200 осіб) та окремі групи до Дніпрєдстану (400 осіб).

В АЛЬБОМ УНДО.

Кого ви хочете дурити Безцеремонні шарлатани? Давно вже ваші карти білі, і швидко вже самих не стане. Досить шулерства й шарлатанства, згортайте карти й геть з дороги; Не бачите, по трупах панства— Народ іде до перемоги. М. Кічура. М. Кічура.

СТІЛЬКИ КОШТУВАЛА МИНУЛА СВІТОВА ВІЙНА

Буржасні статистики обчи-слили недавно кілька грешок коштувала недавня імперіалі-стична війна 1914—18 р. Отже коштувала вона понад 400 міль-ярдів доларів. Ця сума так ве-личезна, що якщо хотів її пере-числити, — треба б на це ча-су 4-ох тисяч років, рахуючи дещо по 10 годин і по долару на секунду. Важить ця сума 180 мільйонів фунтів і якщо хотів

її перевезти, треба б на це 1,600 потягів по 50 вагонів кожний.

Статистик Бергер обчислив, що з оцих грошей можна б да-ти кожній родині в Німеччині, Радянському Союзі, Франції, Австрії, Італії, Бельгії, Англії, Злучених Державах Америки, Америці, Польщі по 4 тисячі доларів. Крім цього, у всіх цих країнах, кожному містові й мі-стечкові можна б видати ще по 5 мільйонів доларів на шко-

ЕРІХ МАРІА РЕМАРК

На західному фронті без змін

Переклав з німецької мови Ж. Бургарт.

(42)

(Продовження)

Поруч наших бараків розташований великий табір росіян. Правда, він відділений дротяною стіною, але проте полонени часом до нас потра-пляють. Вони дуже боязкі, мають здебільшого борода та великі-ніз зріст; через те вони роблять вражіння побитих смирних санбернадів.

Вони тиняються навколо наших бараків й заглядають у бочки з рештками їжі; можна собі уявити, що вони там знаходять. Харчі в нас уже скупі, а перші за погані; дають буряки; порізані нашестеро та зварені в воді; моркву, це кепсько почищену; плямиста картопля це вже присмак, а найвище — це рідкий рижовий суп, у якому мають плавати дрібніенькі шма-точки жиу. Але вони так дрібніенькі порізані, що їх уже не можна знайти.

Проте, звичайно, їдять усе. Коли хтось уже остільки багатий, що не потребує цього їсти, то вже десять інших стоять, що бажають його порцію для себе взяти. Лише рештки, що вже дождкою не можна їх зачерпнути, виливаються

в бочку. До цього ще інколи трапляються буржасні душпайки, поцілві шкурки хліба і та-ке інше.

Ця ріденька, темна, брудна вода є те, що вабить полонених, вони пожадують її вичерпу-ють із смєрдячих бочок і несуть до себе, при-криваючи своїми сорочками.

Дивно так близько дивитися на цих наших ворогів. Ці обличчя викликають задуму, добрі селянські обличчя з широким чолом, з широким носом, з товстими губами, широкі руки та чуб, мов та вовна. Їм треба б орати, косити та збирати яблука. У них іще лагідніший ви-гляд, ніж у наших селян-фризів.

Сумно бачити їхні руки, їхнє жєбравня шма-тка хліба. Вони всі слабосилі; бо отримують якраз стільки, щоб не померти з голоду. Ми ж сами вже давно не наїдаємось, аж сліди. Вони хворіють на дизентерію, переляканими очима дивляться вони й показують крідькома край закривавленої сорочки. Їхні спини, їхні шиї зігнулися, коліна покривилися, очі дивляться скося, знізу ввірх, коли вони простягають ру-ку та жєбравуть, вживаючи того невеличкого запасу слів, що знають; жєбравуть тим м'яким тихим басом, що нагадує теплу піч та рідну хату.

Є люди, що їх штовхають, аж вони пере-кидаються; але таких мало. Здебільшого їх не займають, лише минають їх. Інколи, коли вони надто жалюгідні, впадеш у лють і тоді їх штовхнеш. Коли б вони лише так не дивили-ся, скільки розпачу може бути в таких двох маленьких плямках, що їх уже пальцями можна

прикрити в очах.

— Вечері вони приходять до бараків та тор-гують, мінючи все, що мають, на хліб. Це інколи їм удається, бо вони мають добрі чо-боти, а наші погані. Шкіра їхніх високих чобіт чудесно м'яка, мов юхта. Селянські синки у нас, що отримують з дому жири, можуть це собі дозволити. Ціна за пару чобіт приблизно дві або три хлібини, або хлібина та маленька суха ковбаса.

Але майже всі росіяни вже давно повідда-ли всі свої речі. На них лише злиденне шмаття і вони пробують виміювати маленьку різьбу та речі, що вони їх майструють із облямків гранат та шматків мідних кілець. За ці речі, звичайно, небагато дають, дарма; що на них потрачено чимало праці; вони їх видають за кілька скібок хліба. Наші селяни витривалі та хитрі при купівлі. Вони тримають так довго росіянина під ніс шматок хліба або ковбаси, поки він від жадоби біліє та поки очі йому аж на лоба вилазять, тоді йому все одмакову. Во-ни ж, не поспішаючи, ховають свою злобич-виймають свої грубі кешенькові ножі, відрі-зують повільно та обережно шматок хліба для себе, а потім до кожного шматка ще кусок до-брої сухої ковбаси і так годуються, наче б на-городжували себе. Дратує, коли бачиш, як во-ни зализуються; хочеться постукати їх по то-стому черепу. Вони рідко щось дають. Що правда, ми надто мало знаємо.

Я часто на варті у росіян. В темряві, як рухаються їхні постаті, мов хворі айстри, мов

великі птахи. Вони підходять близько до грат, прикладають до них обличчя, вцепившись пальцями за дріт. Часто їх багато стоїть тут.

Вони дихають вітром, що іде зі сєпу та з лісу.

Вони говорять мало і то лише декілька слів. Вони ставляться один до одного більше по-людськи і, я б сказав, більш по-братер-ському, ніж у нас тут. Але це може лише то-му, що вони себе почуввають нещаснішими, ніж ми. Крім цього для них війна всежтаки скін-чилася. Але чекати на дизентерію це теж не життя.

Дивити туристи, які їх стережуть, оповіда-ють, що вони були раніше жвавіші; між ними бували, як звичайно, стосунки, що часто кінча-лися бійкою з ножем. Тепер вони вже цілком тупі та байдужі, більшість із них у стані пов-ного знесилення та занепаду.

Ми стоїмо біля грат; інколи, заточуючись, хтось відходить, тоді зараз на його місце з'яв-ляється другий. Більшість із них мовчазні; лише окремі просять дати їм недожурок ця-гарки.

Я дивлюсь на їхні темні постаті. Їхні борода толише вітер. Я нічого за них не знаю, крім того, що вони полонені, і якраз це мене звору-шує. Їхнє життя без імени та без вини: ко-ли б я знав дещо про них: як вони звуться, де живуть, чого сподіваються, що їх гнітить, то моє зворушення мало б мету-й перетворилось би на співчуття. Але тепер я почувваю поза-дним всім лише страждання тварини, жалюгід-ний сум життя та людську жорстокість.

(Далі буде)

ПЕРЕДПЛАЧУЙТЕ!

ЧИТАЙТЕ І РОЗПОВСЮДНОЮ-ТЕ ТАКІ ЧАСОПИСИ Й ЖУРНАЛИ:

"УКРАЇНСЬКІ РОБІТНИЧІ ВІСТІ" — одиний український робіт-ничий часопис в Канаді, виходить три рази на тиждень. Пере-плата: \$4.00 на рік, \$2.00 на ші-року.

"ФАРМЕРСЬКЕ ЖИТТЯ" — одно-кий дійсно фермерський украї-нський часопис в Канаді, що бо-ронить інтереси працюючого фермерства. — Переплата: \$2.00 на рік, \$1.00 на шіроку.

"РОБІТНИЦЯ" — одиний журнал в українській мові для пра-цюючого жіноцтва, виходить два рази на місяць. Переплата: \$1.50 на рік, 80 центів на шіроку.

"БОРОВА МОЛОДЬ" — одиний журнал в українській мові для української роб-фарм. молоді, виходить раз на місяць. Пере-плата лише 50 центів на рік.

Передавати на пошті часописи й журнали посилайте або на їхнє кожне часопису окрема, або на їхнє й адресу:

WORKERS AND FARMERS PUBLISHING ASS'N, Ltd. Cor. Pritchard & McGregor Sts. Winnipeg, Man.

"Укр. Роб. Вісти" кличуть трудящих віддати їм денну заробітну плату

ВІЯСНИМО ВІЙНУ НАШИМ ДІТЯМ У ПРАВДИВОМУ СВІТЛІ

Монтреал, Кве.

Ми не повинні забути минулої війни нашим добродіям, бо зараз вони готують нову війну ще гіршу як попередню.

Ми майже всі знаємо, що таке минула війна, бо не один з нас переживав її в крові та в піп'ячій смерті, і не один з нас вивав свої рани і плавав як мала дитина, бо не ж некуча б'є від кулі або від бомби і не один мучився з ранами аж поки не помер. А зараз гіршу війну готують ті самі добродії і знов скажуть боротьбі вітчину від порога і ми, товариші, мусимо подумати хто наш ворог. Це не той ворог, що нас посилають його стріляти та різати, а дієвий наш ворог це буржуазія різних типів, котра хотіла літ нас гонити, проливати нашу кров за їхні інтереси.

Зараз нас є сотні, а то й тисячі в Канаді, котрі боронили вітчину Австрії для австрійських панів, а за себе ми нічого не думали. Тепер ми повинні всі подумати, що ми маємо робити, коли настане знову війна, яку наші добродії готують для нас. Чи цим знову боронити вітчину від порога? Навіщо віддати половину буття, що ти, бо ми вже раз боролися за вітчину і били один одного і не думали за що, а

тепер самі переконалися, що війна принесла робітникам та селянам нужду і азидні а панам мільони доларів анску. Зараз кожний, котрий був на війні, не має здоровля і тяжко заробляє на кусок хліба, бо сил не має.

Ще багато є таких людей, що замість сказати про війну дійсну правду то вони хваляться і кажуть, що жили добре на війні, бо були старшими і муштрували солдатів. Така людина не є совісна, коли вона може такі дурніші плести перед старшими людьми, а навіть перед своїми дітьми. Час зрозуміти, що для дітей-такса бесіда є дуже шкідлива. І ми, як родичі, наших дітей повинні вчити наших дітей дійсної правди і пояснити, що це таке війська, й кому оте війська чи "Бойс Сквалит" служать, кому вони є корисні, а кому шкідливі. Це треба, щобі родичі своїм дітям пояснили дійсну правду, а не так, як то нам казали наші родичі в старім краю, що хто вмирає на війні, той щасливий, а хто слухать при війську той то порочний чоловік. Тому буломо готові, ставалимо в ряди організації "Борімея проти війни, бо війна несе нам нужду, а перемога наман мільони. Борімея за вної, а не панські інтереси.

І. Родич.

КУРСАНТИ ВОК ПРАЦЮЮТЬ ПИЛЬНО, ЩОБ ПОГЛИБИТИ СВОЄ ЗНАННЯ

Паркдейл, Ман.

Вже три місяці проминуло від того часу, як започатковано Вищій Освітній Курсе. Про те, що такий курс існує, то відомо кожному робітничові, який є в організації, або симпатичном українських робітничих організацій, але не відомо всім, що це за курс, та що курсанти вивчають на ньому.

За віршенням з'їзду наших робітничо-фермерських організацій, як це багатьом відомо, заложено ВОК для того, щоб видирнути ще більше працівників для робітничо-фермерських організацій в Канаді і для робітничого руху взагалі. Це вже третій а ряду курсів влаштовують наші організації. Минувші два курси були більше звернені на те, щоб виховати учителів для українських Робітничих Дітячих Шкіл та Дірягентів, що було необхідним аробити. Цей курс є більше

звернений на політичну грамоту, бо, щобі вивисновати другим класово боротьбу, треба перше самому її розуміти. Про цей курс треба дещо більше сказати болей тому, що це віхто про курс самий з курсантів не писав.

Курс відбувається в приміщенні Р.Т. де разом всі курсанти мешають, дять і вчатьс я класному приміщенні Робітничого Запомогового Товариства. На курсі є 21 курсантів з різних місцевостей Канади. День-в-день товариші працюють в навчанні, не пускають намарно ні єдної хвилини, а вчатьс, щоб за тих 6 місяців схопити як найбільше знання, а лішіше віддати у різні місцевості й вести там організаційну та освідмляючу працю між робітниками і трудящими фермерами Канади. Про те, що віхто не з курсантів не писав про себе до "Укр. Роб. Вістей", це не означає, що курсанти забули, що вони повинні

писати. Прихавши на курс, кожний звернув свою увагу на те, щоб тих 6 місяців використати і дати цего знання як найбільше. Коли додати до цього й те, що теоретичний курс є багато тяжчий за минулі курси, я думаю, що кожному стане ясно, що годі знайти часу на писання до газети. Товариші вивчають різні предмети днями і вечерами, бо все те навчання за-своїти за 6 місяців важко і тому треба всіх сил своїх вкати на те, щоб використати цей час.

Ще три місяці оставься до закінчення курсу. Час короткий і ми звернемо ще більше свою увагу, щоб поглибити своє знання. Організація наложала на нас цей обов'язок, щоб ми поглибили своє знання, й по-скінченню курсу розійшлися по різних місцевостях і поправа-лили працю в наших робітничо-фермерських організаціях. Ми це зараз робимо і віддамо в майбутньому все що буде можливо для наших організацій.

Б. Курсают.

ПО ДОВШИМ ЛІТНІМ ВІДПОЧИНКУ ВІДНОВИЛИ В СЕБЕ МИСТЕЦЬКУ ПРАЦЮ

Тімміс, Онт.

В нас не гралось представлень через два місяці. Звичайно в літі приймається культурно-освітня праця в наших організаціях. Ми мали два місяці відпочинку. Відпочивали ми тому, що не лише аматори, але й глядачі чулися змученими і бажали віддохнути своїм вольдохом в літню спеку.

По двох місяцях відпочинку ми відіграли в неділю, 24 серпня, в Українським Робітничим Домі представлення п. н. "Батальйон мертвих". Штуку написав пролетарський драматург на Україні М. Мамонтов.

Щодо постановки цієї штуки, то вона досить трудна, бо вимагає доброго вишколення військових муштри та відповідних військових костюмів. Сама ж штука арозуміла, займалась.

Про аматорів можна сказати, що, беручи загально, грали кляро-розумно. Одначе треба сказати й те, що є в нас аматори, які ніколи не читають своєї ролі. Ніякі напаминання не помагають. Підчас гри замітно, хто облякомлений з своєю роллю, а хто ні.

Найкраще вивала третя й четверта дії, головню гуртові сцені. Воно все так буває, що найкращіше, найкраще виконують. А це тому, що генераль-

ної проби не можна було зробити, бо не приходять всі. Одні приходуть одного вечера, другі приходуть другого, а ті, що були першого вечера, вже сидять в дома. Й це в нас тягнеться роками.

Слід з цим покінчити. Перестудіймо, товариші й товаришки, ухвали 11 з'їзду ТУРФДім відносно мистецької праці. Вищим регуляміи для драм-співгуртки, а додї може й сцені-сміле будемо відноситися до мистецької праці.

Щира товариська подка належить товарищів С., яка виробила потрібні друки для цього представлення. "Заслугують на подяку і ті товариші й товаришки, що лагодили костюми й поширювали запрошення на це представлення."

Мистецький комітет вибрав ряд штук. Невадого будемо грати "Верховиці". Це представлення малює нам картину з життя гуцулів та їх боротьбу з мацдаторами.

Після цього відіграємо пьесу за революційного життя на Україні п. н. "Бунт". Членів і членкині повинні доложити всіх старень, щоб ці представлення відіграли добре. Рівночасно поширї агітацію між працюючими, щоб вони масово приходили на наші підприємства.

Омелько.

ОТАК МИ СПЛАЧУЄМО ДОВГ НА НАШОМУ УРД

Енсонвілл, Онт.

Про нашу місцевість читачі мало що чууть не тому, що не робиться нічого, але тому, що не пишеться про нашу роботу.

Цим разом хочу описати про наш річний план. З початком цього року у нас на Укр. Роб. Домі було 81,050.00 долв. Членів і членкині підняли кланч пий або тій статті чи дописові. Розуміється, що ті, котрі читають, то зможуть короткі пояснити, а ті, котрі не читали, будуть червоніти. Товариші, прийшов час, що кожний повинен читати і розуміти, що читає. Зав'язую працю за всім місяцям ми сплатили 8800.00. Лишавься чотири місяці до роботи і \$250.00 долву. Хоч товариші-робітники бідні, деякі робили по чотири дні на тиждень, але ми не падаємо на дусі, а думаємо дальше зав'язо працювати, доки не сплатимо долву, а тоді поведемо краще освітню працю.

Робкор.

МІСЯЧНІ ЗБОРИ ВІДДІЛУ Р.Т. У ВІННІПЕГУ

В НЕДІЛЮ, 7 ВЕРЕСНЯ В ГОДИНІ 2.30 ПОПОЛУДНІ. Обов'язком всіх членів є прибути на ці збори, бо є важні справи до вирішення. При вході до салї треба виказатися членською книжечкою. Нових членів радо вітаємо. Вкладки приймається від години 1.30 пополуудні. Заряд Р.Т.

ВАЖНЕ ПОВІДОМЛЕННЯ

Цим повідомляється все членство відділу ТУРФДім у Вінніпегу, що в неділю, 7 вересня, в годині 8 вечером в салі Укр. Роб. Дому відбуватимуться спеціальні збори. На цих зборах будуть обговорюватися важні справи, також будуть дані звіт з деяких ділянок організаційної праці. То ж обов'язком є всіх членів та членкині прийти на ці збори точно на означений час. При вході до салї кожний член і членкиня мусять виказатися членською карткою. Хто не має заплачених членських вкладок за 6 місяців, мусить загодити цю справу в протинному разі не матиме права голосу. Заряд відділу ТУРФДім.

ПЯТИРІЧКА ЗА ЧОТИРИ РОКИ

На зборах харківського партійного активу 17 липня схарактеризували тов. Косіор між іншим сучасне положення в Радянському Союзі. Цифри, які він напровадив, говорять самі за себе. Отож продукція в сільському господарстві цього року дійшла до 113%, передвеної, продукція в промислі досягла вже 180%, передвеної продукції, вантажобіг зріс до 193%, передвеноїго рівня. Зовнішня торгівля дійшла вже 80%, передвеної і чимраз скоріше і ширше розвивається. Гасло "пятирічка за чотири роки", що його висунули самі маси, тепер успішно здійснюється. "Ми не тільки виконаємо—говорить тов. Косіор, пятирічку за чотири роки, але й в низці галузей скоротимо цей речинце до трьох років. Наприклад, з нафти, торфу, й загальною машинобудування—за два і пів року; в електротехнічній промисловості за 3 роки. В решті головніших галузей пятирічку виконуватимуть за чотири роки й тільки в дуже небагатьох галузях план виконають, приблизно, в тих розмірах, що намітила пятирічка". Розуміється, що цим успішним соціалістичного будівництва в Рад. Союзі радіють трудящі маси усього світу. Жахаються їх капіталісти та по-тому придумують над военними засобами і нападом на СРСР.

ПРИЗД НІМЕЦЬКИХ РОБІТНИКІВ НА УКРАЇНУ.

У липня переїздом на Донбас побувало в Харкові 250 німецьких шахтарів. На станції стрінуло їх українське робітництво. З великими піднесенням німецькі товариші обмінювали своїми вражіннями. З гнівом і обуренням есенський гірник тов. Вольф розповів, з якою хамською "тосстінністю" зустрівся в Польщі. Протягом 18 годин їх тримали у вагонах наче в'язнів, без їжі, води і повітря. Польська охрнка злякалася "більшовицької зарази" і тому грандіозна зустріч в Шенегіві, що їм влаштували радянські організації те, що німецькі гірники ідуть до своєї соціалістичної батьківщини. Ця зустріч перемінилася в справжнє свято міжнародної класової єдності. Так само стрічали німецьких товаришів скрізь аж до Харкова. 23-го липня виїхали вони на Донбас, де будуть працювати на найбільш механізованих шахтах. До тресту Донбас—Антрацит іде 61 чоловік, до Артемувугля 101, до Луганвугля 30. Не забувайте про пресовий фонд "Укр. Роб. Вістей"!

НОВІ КНИЖКИ! НОВА МУЗИКА! НОВІ ДРАМАТИЧНІ ТВОРИ!

На днях Робітничо-Фермерська Книгарня у Вінніпегу отримала більший транспорт найновішої літератури, музики та драматичних творів з Європи та рекомендує їх до набуття в першу чергу відділам ТУРФДім, Освітнім Товариствам та всім тим, хто цікавиться і любить читати добру книжку, слівати гарний музичний твір або виставити гарну драму чи комедію на сцені.

ПОВІСТІ Й Оповідання. Б. Гринченко, — ПЕЦПАЛ. Оповідання. \$ .05 Д-р К. Коберський, — ЦО TAKE САМООСВІТА і як до неї братися .10 М. Хвильовий, — РЕДАКТОР КАРК. Оповідання. .10 Іван Франко, — ПАНЦІЗНЯНИЙ ХЛБ і інші оповідання. .13 П. Нечуй-Левцький, — ГОРИСЛАВСЬКА НІЧ або РИБАЛКА ПАНАС КРУТЬ. Оповідання. .15 В. Стефаник, — СИНІЯ КНИЖЕЧКА і інші оповідання. .20 Д-р Іван Раковський, — ЛЮДИНА. Опис будови людського тіла. З багатьма малюнками та барвною табличкою. .25 Іван Франко, — ТВОРИ, т. XV. Для домашнього огнища. Повість. .30 Вас. Стефаник, — ЗЕМЛЯ і інші оповідання. .30 Поля Бер, — НАУКА ПРИРОДИ. Вступні відомості з 183 малюнками. Од. Панейко, — УКРАЇНСЬКА СТЕНОГРАФІЯ. Повний курс українського скорпису для шкіл і для самонавчання. .30 Бала Лалеш, — ПІССА ПАЛАЄ. Повість. 1.00

ФАРМЕРСЬКА ЛІТЕРАТУРА. В. Созанський, — ЧОГО ЗЕМЛЯ ПОТРЕБУЄ? Зимовий господарський курс вдома .10 Інок. агр. В. Созанський, — ЯКА БУДЕ ЗАВТРА ПОГОДА? Практичні вказівки для вившування погоди .13 Інок. д-р М. Холєвчук, — ПІЛІХИ ДО ПОЛПШЕННЯ ГОДІВЛИ ТА ПЛЕКАМНЯ СІЛЬСЬКО-ГОСПОДАРСЬКИХ ТВАРИН .15 В. Королів-Старий, — ЯК ВИБРАТИ КОНЯ. Поради практик .15

ГІГІЄНА. Д-р В. Ганьківський, — МАТИ Й НЕМОВЛЯТКО. Поради жінкам материм .10 Д-р Ол. Барвінський, — ПОРАДНИК ДЛЯ МАТЕРЕЙ. Планання немовлят .20 Д-р Гр. Славін, — ПОЛОВЕ ЖИТТЯ. З 53 малюнками .30 Д-р Марія Доліньська, — ЖІНКА ЯК МАТИ. Гігієна жінок, завагітіння, роди і поліг з 52 рисунками .1.00

ДРАМАТИЧНІ ТВОРИ. М. Ваврисевич, — ЛІСОВА КАЗКА. Сцена на 1 дію для діточого театру .10 П. Ярославич, — ЧОРТЕННЯ. Комедія в 3 діях. (5 м., 6 ж., гурт) .25 П. Франко, — БЕЗ ПРАЦІ. Чарівна казка в 3 діях. (12 м., 6 ж., гурт) .33 С. Васильченко, — В ХОЛОДУ. Малюнок на 1 дію. (2 м., 2 ж., гурт) .10 С. Мисевич, — ГАРНА ГРІШНИЦЯ. Трагіфарс на 2 дії. (4 м., 1 ж.) .15 І. Федорак, — ПОБЕРЕЖНИКИ. Комедія на 1 дію. (4 м.) .15 Т. Рудий, — БІЛЬШЕ ЗАСОРОМИВСЯ, ЯК НАЛЮБИВСЯ. Комедія на 2 дії. (3 м., 1 ж.) .20 Гр. Марусин, ЖІНКА ГОРОЮ. Жарт на 1 дію. (2 м., 2 ж.) .10 О. Цюк, — ЗАМОТНА СПРАВА. Жарт на 1 дію. (3 м., 3 ж.) .15 О. Цюк, — ГРАФ ФОН ГАБЕНІКС. Комедія на 2 дії. (7 м., 2 ж.) .15 Л. Лотоцький, — ЛЮДСЬКІ ЯЗКИ. Комедія на 1 дію. (4 м., 3 ж.) .25 М. Козоріс, — ДІТОЧЕ СВЯТО. Сценічний образок в 2 діях. (3 ж., 3 д.) .10 П. Франко, — ЗАХАР БЕРКУТ. Історична драма на 4 дії. Перероблена із повісті "Захар Беркут" Івана Франка. (12 м., 4 ж., гурт) .35 С. Бела, — ПОЩУНОК ЮДИ. Песа на 4 дії. (3 м., 2 ж.) .35 С. Чернасенко, — СТРАШНА ПІМСТА. Драма-казка на 4 дії. (10 м., 4 ж., гурт) .40 І. Я. Лушч, — ТРИ ГЕРБИ. Комедія з маломіщанського життя на 3 дії. (8 м., 6 ж.) .35 Ярослав Галана, — ВАНТАЖ. Романтична песа на 3 дії. (4 м., 1 ж.) .35 Д. Бедзик, — ПРОРОК. Драма на 9 картин з сучасного життя робітництва та селянства в Галичині. .30

БОРИСЛАВ СМІЄТЬСЯ. Драма інспірована за оповіданням І. Франка "Борислав сміється". .20 Д. Бедзик, — ЦВРКУНИ. Драма-комедія на 3 дії. .20 О. Ясний, — НАДІЯ. Песа на 5 дії. .30 Мюлер, — ЛІКАР З ПРИМУСУ. Комедія на 3 дії. .25 В. Пешко, — ГАНЬБА. Драма на 4 дії. .40 Р. М. Митгельман, — АПТСУД. Драма на 1 дію. .10 О. Полуботко, — З ТАРАСОВОГО ДІТИНСТВА. Песа для дітей середнього віку. На 3 дії з прологом. .10 Д. Бедзик, — В БАБУСИНІХ ОБІРМАХ. Драма на 3 дії. .15 С. Кабаровська, — ТАРАС ПАСТУШОК. Сценічний образ у двох діях для діточих театрів. .15 П. Мурський, — ПАН МАЙСТЕР КОПИТКО. Комедія в трох діях. .30 А. Матулізна, — ФАТА МОРГАНА. Драма в 5 діях, Перероблена за оповіданням М. Коцюбинського "Фата Моргана". .25

МУЗИЧНІ ТВОРИ. В. Безкоровайний, — РЕВЕ, ГУДЕ НЕГОДОНЬКА. На жіночий хор. (Слова Лесі Українки) .20 В. Безкоровайний, — СОЛОВЕЙКОВИЙ СПІВ. На жіночий хор. (Слова Л. Українки) .20 Б. Вахнянин, — У ПЕРЕТКУ ХОДИЛА. Мішаний хор у супроводі фортепьяна. (Слова Т. Шевченка) .45 Б. Вахнянин, — САДОК ВИШНЕВИЙ КОЛО ХАТИ. На мішаний хор у супроводі фортепьяна. (Слова Т. Шевченка) .50 (За рештою музичних творів — глядять в наш каталог сторона 60—63.)

Замовлення засилайте на адресу: THE WORKERS AND FARMERS BOOK STORE 600 SELKIRK AVENUE — WINNIPEG, MAN.

ТОВАРИШІ! ВІДНОВЛЯЙТЕ ПЕРЕДПЛАТУ НА "УКРАЇНСЬКІ РОБІТНИЧІ ВІСТІ!"

ЯКІ ГАЗЕТИ РОБІТНИКИ ПОВИННІ ЧИТАТИ. "КОМУНІСТ" — U.S.S.R., Україна, Харків, Майдан Тевелева 20. Передплата на рік \$10.00. "ПРОЛЕТАРСЬКА ПРАВДА" — U.S.S.R., Україна, Київ, вул. Леніна, 19. Передплата на рік \$8.00. "УКРАЇНСЬКІ ЩОДЕННІ ВІСТІ" — 17 East 3rd St., New York, U.S.A. Передплата на рік \$9.00, на півроку \$4.75. "СИЛА" — Львів, Бляхарська 8. Передплата на рік \$2. "СЕЛЬРОБ" — Львів, вул. Гетьманська 24, п. III. Передплата на рік \$2.50. "УКРАЇНСЬКА ГАЗЕТА" — Paul Fernberger, Buch- und Zeitschriftenverlag, Berlin N 20, Uferstr. 15. Postcheckkonto: Berlin Nr. 127090. Передплата на рік \$2.00. "ПРОЛЕТАР" — El Proletario, Calle Lavalleja 726, Buenos Aires, Rep. Argentina. Передплата на рік \$3.00. "УКРАЇНСЬКІ ВІСТІ" — Les Nouvelles Ukrainiennes. 35 Rue de Borrego (20e), Paris, France. Передплата на рік \$2.00.

КУПУЙТЕ КНИЖКИ ДЕШЕВОЇ БІБЛІОТЕКИ

Робітничо-Фермерська Книгарня у Вінніпегу дістала знову в обмеженій кількості дуже цінний твір Івана Франка дешевого видання "Борислав Сміється".

Тут подаємо окладинку дуже цікавої книжки: "БОРИСЛАВ :-: :-: СМІЄТЬСЯ" яку написав ІВАН ФРАНКО з життя і боротьби бориславських робітників. Є це одна з найкращих книжок з життя галицького робітництва, що читається з великим захопленням.

Звичайна ціна цієї книжки: в оправі \$2.00, а брошурована \$1.50. В Робітничо-Фермерській Книгарні ви дістанете її за 50 ЦЕНТИВ. Наше перше замовлення цієї цінної книжки розійшлося в протягу кількох тижнів. Замовлення разом з належністю засилайте таки зараз до: WORKERS AND FARMERS BOOK STORE 600 SELKIRK AVENUE — WINNIPEG, MAN.

СЕЛЯНСЬКІ ЗАКОЛОТИ В РУМУНІЇ.

В Румунії відбуваються тепер селянські заколоти, що можуть випередити масштаб подій 1907 р., коли було велике повстання селянства. З початку липня день-у-день відбуваються виступи селян. В Буковині, Басарабії, в старій Румунії та в Трансильванії (Семигород) день-у-день то в тому, то в тому районі селяни вирушають із сіл до міст та демонструють перед державними й місцевими установами. Селяни вимагають негайно звільнити всі екзекуції (продаж майна з борги), скасувати всю їхню заборгованість, припинити стягання податків, а також дати чималу державну допомогу. Селяни подають ці вимоги свої чимраз завзятіше й зараз самі вживають заходів проти насильного стягання боргів або податкових недоплат.

Про що ж, власне, ходять тут? Становище румунського селянства до так званої аграрної реформи було приблизно таке саме, як і становище селян у царській Росії. Повстання румунського селянства 1907 р. зчинилося під чималим впливом російської революції 1905 року. За тих часів у маленькій балканській країні Румунії було лише невеличкий початковий робітничий рух, і тому селянство в своїй боротьбі майже не мало на кого спертися. Отож боїрам пошастало за відносно малий час потопити селянське повстання в потоках крові. Минуло багато часу, аж поки селяни, що жили в темряві та ліній неволі, очинили від тих ударів, яких вони зазнали 1907 року.

Жовтнева революція 1917 р. ще більше вплинула на румунські селянські маси. 1921 року боїрам пошастало перед революцією мусіли заходиться коло аграрної реформи. Як здійснити ту реформу, яка печувана корупція (хабарництво) виявилася в цій справі — це ніша справа. Але факт такий, що протягом 1922—25 р. у "великій Румунії" розподілили 6 мільйонів гектарів землі між 1,300,000 селянських родин.

Цим наче б то розв'язали селянське питання в Румунії. Таку ілюзію плекали й сами селяни. Але їхні радощі тривали недовго. По незабаром виявилася, що коли одна рука дала була селянам, то друга його відбрала. Поперше, селянам дали землю не дурно: вони мусіли підписати векселі, а це означало для них знову літє в ярмо до тих самих боїрам, яких вони шібно спекалися. Подруге, селяни дістали землю, але не могли дістати потрібні сільсько-господарські знаряддя, і тому їм доводилося знову позичити в боїрам гроші та потратити в ще більшу залежність від них. Потретє, боїрський уряд, заінтересований у тім, щоб геть зруйнувати селян, цілком паралелював вивіз сільсько-господарських продуктів, запровадивши високе експортне мито. Наслідком цього було те, що ціни на сільсько-господарські продукти в самій країні штурмують мали на низькому рівні, і селяни аж ніяк не міг прохарчуватися, а про виплату грошей за зобов'язаннями перед кредиторами — годі й казати.

Процент, що їх мусіли платити селянин, звавши позику, становлять від 30 до 60 відсотків. Такий лихварський процент кінець-кінцем довів до руїни. Тепер у Румунії мають провести понад 800,000 судових екзекуцій проти селян. Великі судові та екзекуційні кошти часто збільшують заборгованість селян усього вчетверо. Зате ціни на промислові продукти аж ніяк не відповідають цінам на продукти сільського господарства. Отож, приміром, селянинові доводиться продати 4 яйця, щоб купити коробку сірників. Про купування інших потрібних промислових продуктів годі й казати.

У грабуванні селянства веде перед сам уряд, бо, поперше, "Банка Націонале" вивчає процентну таксу, а подруге, румунський уряд, на чолі якого стоїть ватажок "національної селянської" партії Маніо, скинув увесь тягар воєнних та післявоєнних боргів на плечі робітничо-селянських мас. У Басарабії та в Буковині останніми часами сталася нова подія, що особливо виразно виявила селянським масам справжній характер "селянського" уряду. Два роки тому, підчас голоду в Басарабії та в північній Буковині уряд розподілив між голодними селянами певну кількість кукурудзи. Селяни мусіли тоді зобов'язатися виплатити вартість цієї допомоги, коли буде краший урожай, але не натурою, а готівкою. Але ж тоді, за часів голоду, ціна кукурудзи була втричі більша, ніж тепер. Отож уряд вимагає тепер від селян виплатити йому втричі більше, ніж вони дістали за свій продукт.

Усі ці факти разом із чимраз гострішою кризою та збільшенням безробіття спричинили в країні незадоволення, що набирає чимраз виразнішого характеру. Перших днів липня, коли уряд побачив, що рух починає надзвичайно ширитися, він спробував був — і на початку з певним успіхом — надати йому антисемітсько-націоналістичного характеру. Він мобілізував фашистські організації "Залізна рука" та "Архангел Михайло", на чолі яких стоять студенти, та кинув їх на села. Разом із духівництвом вони намагалися повести за собою селян та вилити їхнє незадоволення на нацменшість. Мовляв, тільки євреї, українці та більшовики винні за все... Спочатку фашистським бандам справді вдалося потягти за собою селян і влаштувати кілька погромів. Уряд підтримував цю погромницьку діяльність, радівши з того, що рух скеровано на такий напрям, але незабаром стався злам. Селяни побачили, що погроми не наближають їх до мети, а навпаки, віддаляють. Отож вони почали виступати проти уряду. День-у-день селяни штурмують будинки префектур та банків.

Уряд Маніо організував великі загони війська та жандармерії, і нема такого дня, коли б не зчинялися сутички. Жандарми цілком спантеличені, бо разом із рухом селян відбуваються н-а-а-а фашистських банд, а за наказом вони мають шкідувати фашистів і вживати гострих заходів проти селян. Були також випадки, коли військові відмовилися виступити проти селян. Геть уся преса вважає теперішнє становище за критичне. "Немає б правди діти: ми стоїмо перед новим 1907 роком, але наслідків ще не знаємо. Бо вже виступають робітники, що їх підбурюють більшовики, і втручаються в події" — галасує "Адеверуль", одна з найбільших букарештських газет.

Компартія Румунії останніми часами віддала цим подіям величезну увагу. Здійснити зв'язок між революційним робітництвом та революційним селянством, визволити селян з-під впливу антисемітсько-фашистських банд і надати цілому рухові пролетарського революційного характеру — на це спрямована тепер діяльність компартії. Безперечно, що уряд Маніо вже не довго житиме. Увесь його режим хитається.

Павль Гельвіч.

ТЕМПІ СОЦІАЛІСТИЧНОГО БУДІВНИЦТВА

(Розмова з заст. голови американської економічної делегації)

Заступник голови американської економічної делегації, що прибула до Києва, відомий лектор та автор кількох книжок Девід, заявив: "Наша делегація складається, головне, з американських вчених — економістів. Головне наше завдання, це — всебічне вивчення економічного стану СРСР та її діяльності. В СРСР ми перебуємо протягом 35 днів і за цей час ознайомилися з найкращими зразками тих досягнень, що їх має СРСР в галузі індустріалізації та колективізації країни. Ми оглянули низько-новгородський авто-завод, ростовський "Комбайнстрой", сталінградський "Тракторстрой", Дніпродзержинський "Верблюд" та "Гігант". Вражіня від тих темпів, що їх взято радянською країною — якнайкраще."

Слід зазначити, що в нашій делегації були деякі скептики. Але ростовський "Комбайнстрой" розвіяв сумніви. Те, що ми побачили, переконало більшість наших делегатів у тім, що взяті темпи цілком реальні. Після повернення до Америки ми маємо прочитати кілька доповідів про нашу подорож та популяризувати її результати в колах американської громадськості.

У Києві ми вирішили трохи відпочити та ознайомитися з побуту українського села".

ЕКСКУРСІЯ АМЕРИКАНСЬКИХ СТУДЕНТІВ У КИЇВ.

У розмові з співробітником "Пролетарської Прави" голова та організатор американської екскурсії педагогів та студентів проф. Смит сказав: "Екскурсія наша складається, головне, з педагогів, викладачів середніх та вищих педагогічних закладів Злучених Держав Америки. Серед них є декілька осіб з світовим ім'ям, як наприклад, м-се Бутс — організаторка оригінального навчального закладу, де студенти протягом навчального року подорожують морем до Японії та інших країн. Крім неї є декілька визначних педагогів, професорів університетів Злучених Держав."

Екскурсія головним своїм завданням ставить виявлення того, що роблять різні партії для поступу навчання. З цієї

Dr. F. RYBAK
(M.D. C.M. L.M.C.C.)
Лікар, оператор і акушер з практикою в Шіаго, Монреалі й Вінніпегу.
Операції виконує в шпиталі.
Office: Cor. SELKIRK & MCGREGOR STS. — Phone: 55 323
Residence: 562 ALFRED AVE. WINNIPEG — Phone: 54 000

Метою екскурсії об'їхала така країна, як Франція, Англія, Німеччина та Польща. На терені СРСР вона має бути 19 день, після чого повертається до Злучених Держав. Ізучивши екскурсія сподівалася всіляких перешкод у своїй роботі, але тепер переконалася, що ці сподівання були безпідставні. Перезд через кордон, прикордонні формальності, здобуття інформації тощо — все це проходило й проходить якнайкраще.

Оо Києва екскурсія ставилася з великим зацікавленням тому, що він є джерелом цивілізації.

До СРСР в культурних колах Злучених Держав є велика зацікавленість, яка отрунується реформістськими профдіями, проте, серед педагогічних кол, які знайомі з роботами радянських педагогів та знають про ті досягнення, що їх має радянська культура, інтерес не вичухає. Дехто з членів екскурсії має завдання всебічно вивчити стан московських трудових шкіл. У Києві екскурсія оглянула фабрику ВУФКУ, сільсько-господарську академію, були в Вишгороді, оглядаючи Києво-Печерську лавру та ще має оглянути ряд інших установ — культурних і педагогічних... Повернувшись, ми керуватимемося, тим новим, що ми побачили у вас і сподіваємося розв'язати хибні погляди тих, хто й досі помилується про стан СРСР".

ПРО ПОПІВСЬКЕ УХО

В місяці липні попівська "Українська Християнська Організація" відбула нараду в Миклушинці. В нараді брали участь списки Коциловський, Хомишин, Лакота, Ляницький та ще інші "духовні чини". Цивільне населення заступало д-р Томашівський та д-р Назарук.

Раді й говорили про церкву, народ і політику. Найбільше, очевидно, про політику. Рішили видати окремих орган для попів, а крім того рішили поширювати свої політичні часописи при допомозі церкви і через церкву.

В справі відбирання церков від православних українців в Польщі рішили просидіти, чітї церкви і майно при церквах не належать часом до греко-католицької церкви. Отже те майно, що відберуть в православних, будуть діставати й греко-католицькі попи, крім римо-католицьких. Де щось можна скористати, то там наших попів не треба просити. Самі зголосяться.

Партію "УХО" переіменували на "УКО" ("Українська Католицька Організація") і вона має вести "католицьку політику". Значить, попи збираються оснóвувати нову католицьку професійну організацію (робітничу й селянську). Не треба мабуть підчеркати, що це буде, як і всюди в світі, організація страйколомів та нова фашистська твердиня серед працюючих.

В 99 числі "УРВ" зайшла була помилка в поштіванні імен жертвданих з Вест Форт Вільям, де між іншим було подано, що \$2.00 на пресовий фонд зложив П. Свечин, а правильно мало бути — П. Євчин.

ПОТРЕБНО дізнати до хатньої роботи. Платня після угоди. По більшій інформації прошу зголошуватися на адресу:
N. MELNYK
683 BURROWS AVE. WINNIPEG
ПОШУКУЮ барберської роботи. Маю 14-літню практику: 11 років в краю, а 3 роки в Канаді. Прошу зголошуватися на саїзуючу адресу:
G. S.
R. R. 1, BIRMARK, ONT.

ДОКТОР В. ЧАСНИЙ
ЛІКАР, АКУШЕР І ОПЕРАТОР (M.D., C.M., L.M.C.C.)
в практичній шпиталі в Монреалі і Сі. Сосієс.
417 SELKIRK AVE. — WINNIPEG. — Phone 56 866
(На місці а-ра Гердабека.) Урядове також вечери.

НАЙЛІПША КРАВЕЦЬКА РОБІТНЯ
Робимо убрания до міри з доброї матерії і сукна. Коли Вам потрібно зарав убрания або літній плащ, так заходіть до нас, бо ми даємо великий опуст. Ціна попередно була \$35, тепер \$29; попередно \$40, тепер \$33; а ті що коштували \$45, тепер по \$38. За відомлення ручною. Також чистимо, прасуємо і направиємо.
A. CHOMA — 567 SELKIRK AVE. — WINNIPEG, MAN.

SCANDINAVIAN-AMERICAN
ДО КРАЮ
ВРЕЧАС ЗВІДАТИ СТАРНІ КРАЇ І РІДНО

Хто бажає їхати до краю на різдво або й скорше, та вже тепер повинен старатися о паспорт і інші документи. Ми зробимо ваші документи на виїзд до краю як також перміти на поверот до Канади. Даємо великий опуст на поверотних квитках. Ми співрадімо до Вас Ваші рідні. Вислаємо гроші до краю за малюк оплатою й виплачуємо там американськими доларами. Скорі, великі кораблі. Періодична обслуга й харч.
Коли хочете мати добру й дешеву подорож та вже тепер зголошуйтеся в рідні мої до: SCANDINAVIAN AMERICAN LINE
461 MAIN STREET, WINNIPEG
969 ST. ANTOINE ST. MONTEAL
39 GAREBY BLOCK, EDMONTON

HOME MEAT MARKET
PHONE 6365 10342-101 ST. EDMONTON, ALTA.
Вироблемо старокраві ковбаси, сальсони, балони і ріжкого роду м'ясо виробити. Вислаємо на провінцію С.О.Д. Пишіть до нас по інформації. Властители: Д. САРАНЧУК І В. МАРЧІШИН.

МАШИНИ ДО ПИСАННЯ — перероблені і нові, направа і чистення. Вдосконалення гарантується. MODERN OFFICE APPLIANCES LIMITED.
247 NOTRE DAME, WINNIPEG, MAN.

НА ПРОДАЖ оркестральні бубені і іншіми додатками. Продам по дешевій ціні. Прошу зголошуватися на пошту адресу:
S. WASYLENKO, 700 BURROWS AVE. WINNIPEG, MAN.

МАЮ НА ПРОДАЖ теперішньої моделі "двійний рум сет", що має 9 штук. Сет уживаний був лише 5 місяців. Коштував \$400.00. Продам за меншею ціною. Прошу зголошуватися на пошту адресу:
625 JARVIS AVENUE WINNIPEG, MAN.

ДО РЕНТУ чиста і світла кімната для двох осіб за \$7.00 або для одної за \$5.00 в місяць. Зголошуйтеся до:
634 ROSS AVENUE WINNIPEG, MAN.

ПОШУКУЮ робітничий (також кіперний), яка також мала б доглядати 4 дітей. Діти в роках від 5 до 15. Молодших від 30 років прошу не зголошуватися. Мешкання і харч даром. Платня найменше \$20.00 в місяць. Прошу зголошуватися до:
Wm. YAKUBENWICH
Box 790, The Pas, Man.

ПОШУКУЮ свого товариша, Стефана Ткача, з села Зелена, повіт Бунав. Прошу зголошуватися з інформацією на пошту адресу:
ILKO STAFIRNYJ
P. O. Box 333
COPPER CLIFF ONT.

ПОШУКУЮ в дуже важкій справі свого батька, Луку Завидишина, з села Корчипа, повіт Равл Руська, Галичина. Він перебував в провінції Альберти. Прошу слати бажані інформації на саїзуючу адресу:
LUKA ZANKIEWICH
1646 DE BULLION ST. MONTREAL, QUE.

ПОШУКУЮ Гірри Галінського, з Садзурі, Буковина. В грудні 1926 р. він перебував в Асквії, Саск., а пізніше в Пердо, Саск., де він працював на фермах. Виску відповісти прошу слати до:
NICK SHLAPAK
7519 QUEBEC AVE. PARK EXTENSION MONTREAL, QUE.

ПОШУКУЮ в дуже важкій справі свого батька, Луку Завидишина, з села Корчипа, повіт Равл Руська, Галичина. Він перебував в провінції Альберти. Прошу слати бажані інформації на саїзуючу адресу:
LUKA ZANKIEWICH
1646 DE BULLION ST. MONTREAL, QUE.

ДР. Й. С. ЧАЙНІВ
ЛІКАР І ОПЕРАТОР (B.A. M.D.)
Спеціаліст по венеричним недугам і спеціаліст-акушер
Office: 349 BATHURST STREET TORONTO, ONT. Tel. 222-0000
Office і помешкання: 269 ROYCE AVENUE TORONTO, ONT. Tel. 222-0000
Урядові години — від 2 до 4 і від 6 до 8.

УКРАЇНСЬКА АПТЕКА В ТОРОНТО
Має на складі всі старокраві і канадські ліки та п'явки. Всіх порад даємо безплатно. Коли Ви хорі, а хочете дістати добрі медичні, то зайдіть або пишніть до нашої аптеки на адресу:
ROTHBART'S DRUG STORE
594 DUNDAS STREET, W. TORONTO, ONTARIO

РОБІТНИЧА КО-ОПЕРАТИВА У ВЕСТ ФОРТ ВІЛ'ЯМ, ОНТ.
Ново-заснована Робітнича Ко-оператива має на складі грусерію і м'ясо. Ко-оператива правлять самі робітники. Ко-оператива вислає товари на замовлення в найдавніші ділянки міста, як також на залізничні дороги. Добра обслуга, взірцева чистота. Одні ціни для всіх. Чистий зиск ко-оператива звертає своїм покупцям. КУПІТЬТЕ ВСІ У КО-ОПЕРАТИВІ!
INTERNATIONAL CO-OPERATIVE TRADING ASS'N Ltd
1101 Gore Street — West Fort William, Ont.

НА РІЗДВО ДО СТАРОГО КРАЮ
Ізте через Гвайт Стар Лінню та прилучитися до одної з прогулянок під особистим проводом наших провідників слідуочими кораблями:
Келгері з Монреалю 13 листопада, провідник С. С. Рюнг з Мелвід, Саск. та Дж. С. Боуф з Монреалю.
Мегантік 27 листопада з Монреалю. Провідник: Ян Бебана, 649 Кайл стріт В. Торонто; Догає, 153 Квін стріт В. Торонто; Дж. Вінділ, з Саскатуна, Саска почтова 1630; Дж. Г. Пріблз, 1256 Сіті Гол Евіню, Монреалі і Алєк А. Келєн, 1456 Сіті Гол Евіню, Монреалі.
Вестерленд з Галіфаксу 7 грудня. Провідник Леоніа Скелєн, полордуючий пасажирський агент Гвайт Стар Лінї з торонтоського офісу.
Продемо благи подорожі на ці прогулянки до всіх європейських країн, які хочете відвідати.
За більшими інформаціями напишіть, або зайдіть на буйд-котру пошту адресу або на адресу наших провідників:
224 PORTAGE AVE. WINNIPEG
McGILL BUILDING MONTREAL
PACIFIC BUILDING VANCOUVER
145 PRINCE WM. ST. ST. JOHN
55 KING STREET E. TORONTO
JASPER & 100th STS. EDMONTON
ST. PAUL BUILDING HALIFAX
53 DALHOUSIE ST. QUEBEC

WHITE STAR LINE CANADIAN SERVICE